

Posljednji članak ove knjige, *O Vladanu Desnici i „Desničinih susretima“*, koji potpisuje Drago Roksandić, daje detaljan pregled razvoja i obnove „Susreta“ od 1989. do 2009. godine. U članku su prikazani projekt otvaranja Međunarodnog sveučilišnog centra u Islamu Grčkom kod Zadra, te obnova Kule Stojana Jankovića. Osim toga, u članku se pokušava redefinirati pojedine vidove temeljne problematike hrvatsko-srpskog interkulturalizma u Hrvatskoj danas. Autor daje pregled glavnih tematskih cjelina koje su obuhvatili prethodni članci ovoga zbornika uključujući, između ostalog, pitanje što je uopće značila umjetnost za Vladana Desnicu, pitanje pripadnosti autora dvjema nacionalnim tradicijama, problem marginaliziranosti hrvatsko-srpskih pisaca općenito, problem dijelova Desničine autorske baštine koji još nisu istraženi, nemogućnost „protjerivanja stranih dimenzija“ iz kulturne baštine pojedinog naroda, itd.

Uz opisane članke, zbornik sadrži i priloge koji obuhvaćaju programe prethodnih „Desničinih susreta“ i drugih relevantnih znanstvenih skupova, prilog za utemeljenje Međunarodnoga sveučilišnog centra u Islamu Grčkom, te prilog o raspravi oko obnove i revitalizacije Kule Stojana Jankovića u Islamu Grčkom.

Na kraju zbornika nalazi se opsežno imensko kazalo, te popis autora članaka i institucija u sklopu kojih djeluju.

Vrlo širok raspon tema i znanstvenih pristupa možda je najveći nedostatak, ali istovremeno i najveća prednost ovog zbornika. Naime, ovdje se radi o pionirskom djelu koje može poslužiti u više svrha. Ono donosi važne nove spoznaje i interpretacije književnoga djela Vladana Desnice, a osim toga, donosi važne smjernice za suvremena istraživanja problema identiteta i utjecaja društveno-političkih i kulturnih procesa na njegovu genezu i manifestacije. No, možda je ovaj zbornik još vrjedniji kao poticaj za unaprjeđenje znanosti o književnosti u čitavoj regiji, za deideologizaciju književnosti i njene interpretacije, te nadasve kao poziv na uvažavanje i poštivanje razlika među etničkim, jezičnim i ostalim grupama, u kojemu povjesničari književnosti i ostali društveno-humanistički znanstvenici zasigurno trebaju imati važnu ulogu.

Boris BLAŽINA

Istarska toponomastika u povijesnom kontekstu

Giovanni Radossi, La toponomastica istriota storica, moderna i comparata della città e del territorio di Rovigno d'Istria, Collana degli atti n. 28, Centro di ricerche storiche, Rovigno 2008., 442 str. + 3 topografske karte.

Giovanni Radossi je hrvatskoj znanstvenoj javnosti poznat kao utemeljitelj i dugogodišnji ravnatelj rovinjskog Centra za povijesna istraživanja (*Centro di ricerche storiche*), središnje istraživačke i dokumentacijsko-bibliotečne ustanove Talijana u Hrvatskoj. Riječ je o instituciji i institucionalnim učincima koji, neovisno o svome manjinskom statusu, zaslužuju mnogo

više stručne pozornosti nego što je to u nas uobičajeno, dakako, s izuzetkom istarskog i riječkog područja. Među brojnim novijim radovima samoga G. Radossija pažnju posebno privlači studija iz rovinjske (mikro)toponimije *La toponomastica istriota storica, moderna i comparata della città e del territorio di Rovigno d'Istria*, koju čine sljedeći dijelovi: „Introduzione“ (Uvod) (str. 4–41), „La città“ (Grad) (str. 45–220), „La località suburbane e campestri“ (Podgrađa i seoska mjesta) (str. 221–428), „Appendice I“ (Dodatak I.) (str. 429–430), „Appendice II“ (Dodatak II.) (str. 431–433), „Riferimenti bibliografici“ (Bibliografske reference) (str. 434–439), „Abbreviazioni bibliografiche“ (Bibliografske kratice) (str. 440–441). Autor se inače počeo baviti ovim istraživanjima kao student zagrebačke romanistike 1955. – 1958. godine te je i diplomirao na temu *I nomi locali del territorio di Rovigno* (nav. dj., 8–9). Tada jedva da je i imao predšasnika (Antonio Ive (1888.)). U svojim potonjim višestranim bavljenjima rovinjskom i istarskom baštinom praktično nikada nije prestao baviti se istom temom i to na sve složenije načine. Iako nije bio jedini koji je doprinio rovinjskim toponomastičkim studijama (npr. G. Pelizzer, M. R. Cerasuolo Pertusi itd., ali i drugi - v. bibliografiju), bio je neupitno najpostojaniji. U tom je smislu ovo djelo uistinu impresivna završnica jednoga polustoljetnog radnog poduhvata.

U rovinjskoj toponimiji u dugome trajanju, od kasne antike preko srednjeg i novog vijeka do suvremenog doba, dokumentirano se isprepliću brojni etnolingvalni slojevi, među kojima su najjači istroromanski te talijanski, u veneto-istarskom dijalektu. Oni, s jedne strane, iziskuju kritičko historiografsko korištenje mnogobrojnih objavljenih i neobjavljenih vrela, među kojima su od kasnoga srednjeg vijeka nadalje katastri ili notarske knjige tek jedni među brojnim drugima, a s druge strane, isto tako kritičko filološko i leksičko sistematiziranje raspoloživih obavijesti za svaki posebni (mikro)toponim.

U uvodnoj studiji (str. 4–41) autor vrlo jasno teorijski i metodski postavlja problem rovinjske (mikro)toponimije te nakon kritike najvažnijih raspoloživih izvora i literarnih predložaka definira vlastiti pristup i istraživački zadatak. Ona je doista „ključ“ za korištenje opsežnog i pojedinačno nadasve iscrpnog leksika rovinjske (mikro)toponimije, koji čini najveći dio ovog djela.

Autor je u ovome radu na sustavan način obradio 548 rovinjskih, gradskih, (mikro)toponima i 889 iz njegove neposredne okolice, ukupno 1438 jedinica. Referirajući na raspoložive primarne i sekundarne izvore, on je (mikro)toponijski redovito definirao svaki pojedini naziv u dijakronijskoj perspektivi u urbanim i suburbanim kontekstima, identificirao njegove susljedične transformacije, primjenjujući ponajviše filološke metode, te komparirao rovinjske slučajeve s drugima u regionalnom i posebno dijalektalnom kontekstu. Riječ je o uistinu „gustom“ opisu svake jedinice koji omogućuje korištenje ove studije kao svojevrsne ekohistorijske povjesnice Rovinja i Rovinjštine prije promjena koje su se zbile poslije 2. svjetskog rata. Dodatak II. sadržava današnju hrvatsku toponimiju za cijelo istraženo područje.

Stanovništvo Rovinja su 1880. godine činili Talijani (9136) i Slaveni (tj. Hrvati) (87), a tri desetljeća kasnije, 1910., talijanski je udio bio porastao na 10.859 i hrvatski se smanjio na 57 osoba. Godine 1991., poslije višestrukih promjena koje su se zbile poslije 1943. – 1945. godine i kasnije, stanovništvo Rovinja činilo je 7136 građana hrvatske i drugih južnoslavenskih nacionalnosti, te 1761 talijanske. U tom je smislu, u dijelu koji sadržava obavijesti o romansko-slavenskim, odnosno talijansko-hrvatskim toponomastičkim uzajamnostima ova studija isto tako dragocjen doprinos interkulturalnim pristupima i interpretacijama rovinjske toponimijske i ne samo toponimijske baštine.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI 43

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase, sans-serif font.

ZAGREB 2011.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 43

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Damir Boras

Glavni urednik / Editor-in-Chief

Hrvoje Gračanin

Uredništvo / Editorial Board

Bruna Kuntić-Makvić (stara povijest), Zrinka Nikolić Jakus (srednji vijek),
Hrvoje Petrić (rani novi vijek), Željko Holjevac (moderna povijest),
Tvrtko Jakovina (suvremena povijest), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest),

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Snježana Buzov (Columbus, Ohio), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Alojz Ivanišević (Wien),
Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz),
Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj),
Nada Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd),
Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršna urednica za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Kristina Milković

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120 150, 6120 158, faks ++385 (0)1 6156 879

Časopis izlazi jedanput godišnje

Ovi su Radovi tiskani uz financijsku potporu
Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske,
Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
znanstvenog projekta „Triplex Confinium - hrvatska višegraničja
u euromediterranskom kontekstu“

Naslovna stranica

Iva Mandić

Grafičko oblikovanje i računalni slog

Marko Maraković

Lektura

Julija Barunčić Pletikosić

Tisak

Hitra produkcija knjiga d.o.o.

Tiskanje dovršeno u prosincu 2011. godine

Naklada

250 primjeraka

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*